

1. NOVČANO POSLOVANJE

Pojam i vrste platnog prometa
(udžbenik, str. 10 - 16)

1

Sandra Šoprek, univ. mag. oec.
rujan 2024.

POJAM PLATNOG PROMETA

- Platni promet čine sva plaćanja između dužnika i vjerovnika obavljena sa svrhom podmirenja obveza ili naplate potraživanja.

dužnik = obveza

vjerovnik = potraživanje

- Pod pojmom plaćanja podrazumijeva se:

- ✓ prijenos sredstava s jednog računa na drugi

- ✓ uplata gotovine na transakcijski račun

- ✓ isplata gotovine sa transakcijskog računa

INSTITUCIJE PLATNOG PROMETA

○ *Prema Zakonu o platnom prometu, usluge platnog prometa u RH mogu obavljati:*

- *poslovne banke*

- *agenti banaka (Financijska agencija i Hrvatska pošta)*

- *Hrvatska narodna banka (HNB) i Europska središnja banka (ECB)*

VRSTE PLATNOG PROMETA

Prema sjedištu sudionika

○ Nacionalni platni promet

- sjedište subjekta A – RH (EU)
- sjedište subjekta B – RH (EU)

○ Međunarodni platni promet

- sjedište subjekta A – HR
- sjedište subjekta B – TREĆE ZEMLJE

Prema vrsti novčanih sredstava

- Platni promet u domaćoj valuti
  - unutar RH
  - valuta plaćanja: EUR
- Devizni platni promet
  - s inozemstvom
  - valute plaćanja: USD, CHF...

Prema načinu provedbe

- Gotovinski platni promet
  - uz upotrebu gotovine
- Bezgotovinski platni promet
  - bez upotrebe gotovine
  - prijenos sredstava
- Obračunski platni promet
  - bez upotrebe novca u bilo kakvom obliku

OBRAČUNSKI PLATNI PROMET

Kompenzacija (prijeboj)

- oblik obračunskog plaćanja kojim obveza dužnika prema vjerovniku prestaje obračunski, bez stvarne novčane transakcije

Cesija

- prijenos potraživanja s dosadašnjeg vjerovnika (cedenta) na novog vjerovnika (cesionara) uz uvjet da **dužnik (cesus) ostaje isti**

Asignacija

- uputa jedne osobe drugoj da plati trećoj osobi umjesto nje
1. osoba – asignant
  2. osoba – asignat
  3. osoba – asignatar

Preuzimanje duga

- obračunski način plaćanja između dužnika i preuzimatelja duga, uz uvjet da je na to pristao vjerovnik

RADNA BILJEŽNICA

str. 8 - 9

pitanja za provjeru znanja 1. - 12.